

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

**EM 2021/130: Forslag til Inatsisartutbeslutning om,
at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Udkast til Forslag til Lov om ændring af
kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Ophævelse af ophørsklausul for
foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.)**

Afgivet til forslagets 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit, formand

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, næstformand

Inatsisartutmedlem Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Mala Høy Kúko, Siumut

Inatsisartutmedlem Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

1. Om forslaget og dets baggrund

Inatsisartut vedtog under en ekstraordinær samling i 2020 en ændring af landstingsforordningen om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme¹ (Den landstingsforordning, som i daglig tale ofte ses omtalt som ”epidemiloven”). Ændringen havde baggrund i den globale udbredelse af Covid-19, og den trussel som denne udbredelse udgjorde i forhold til Grønland.

¹ XM2020/18

En bestemmelse² i ændringsloven³ bemyndiger Naalakkersuiut til inden for landstingsforordningens område at afgive udtalelser til den danske regering på vegne af Grønlands Selvstyre vedrørende forslag til love, der skal gælde for Grønland.

Naalakkersuisut har i medfør af denne bemyndigelse på Grønlands Selvstyres vegne tilsluttet sig et forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland. Det pågældende lovforslag, som efterfølgende blev vedtaget af Folketinget, indeholder en såkaldt ”solnedgangsklausul”, som indebærer, at ændringsloven⁴ (Herefter benævnt ”2020-ændringsloven”) automatisk ophæves 31. december 2021.

Det lovforslag, som nu er forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse, og som denne betænkning omhandler, ophæver solnedgangsklausulen, således at 2020-ændringsloven forbliver i kraft.

2020-ændringsloven bemyndiger justitsministeren til at fastsætte regler om:

- fravigelse af forpligtelser, som påhviler offentlige myndigheder i henhold til kriminalloven for Grønland, regler udstedt i medfør af kriminalloven for Grønland eller afgørelser, som er truffet i medfør af kriminalloven for Grønland.
- fravigelse af privates rettigheder, som er fastsat enten i kriminalloven for Grønland eller i medfør af kriminalloven (herunder i bekendtgørelser), eller i afgørelser, som er truffet i medfør af kriminalloven.
- fravigelse af forpligtelser, som påhviler offentlige myndigheder i henhold til retsplejeloven for Grønland regler udstedt i medfør af retsplejeloven for Grønland, eller afgørelser, som er truffet i medfør af retsplejeloven for Grønland.
- fravigelse af privates rettigheder, som er fastsat enten i retsplejeloven for Grønland eller i medfør af retsplejeloven for Grønland (herunder i bekendtgørelser), eller i afgørelser, som er truffet i medfør af retsplejeloven for Grønland.

² § 2, stk. 2

³ Inatsisartutlov nr. 1 af 1. april 2020 om ændring af landstingsforordning om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme (Udvidelse af foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte samt sikring af kapacitetsmæssige ressourcer m.v.)

⁴ Lov nr. 1056 af 30. juni 2020 om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

Bemyndigelsen omfatter dog ikke fastsættelse af regler for domstolene.

Fastsættelsen af regler om fravigelse af de pågældende private rettigheder og offentlige forpligtelser inden for henholdsvis kriminallovens og den grønlandske retsplejelovs område kan ske under følgende forudsætninger:

- Hvis fravigelsen er nødvendig for at forbygge eller inddæmme udbredelsen af en alvorlig epidemi.
- Hvis fravigelsen er påkrævet som følge af tiltag til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af en alvorlig epidemi, og de pågældende forpligtelser og rettigheder i den sammenhæng må anses at være af underordnet betydning.
- Hvis opfyldelse af de pågældende rettigheder og forpligtelser bliver umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig som følge af tiltag, som har været nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alvorlig epidemi.

Bemyndigelsen vil f.eks. kunne udnyttes til at fastsætte regler om, at kriminalforsorgen helt eller delvis kan afskære indsatte og tilbageholdtes ret til fællesskab og besøg, hvis dette er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Bemyndigelsen vil ligeledes kunne anvendes til på kriminalforsorgens område at muliggøre fravigelse af forpligtelser og rettigheder, hvor personalemangel som følge af sygemeldinger eller hjemmeisolation nødvendiggøre dette.

Bemyndigelsen vil endvidere kunne udnyttes til f.eks. at fastsætte regler om, at kriminalforsorgen midlertidigt kan afskære forvaringsdømte, der er anbragt i Danmark, fra at blive overført til anstalten i Nuuk, hvis dette er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af covid-19 i kriminalforsorgens institutioner.

Ovenstående er alene eksempler.

En udnyttelse af bemyndigelsen vil skulle ske inden for rammerne af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det er endvidere i lovbemærkningerne forudsat, at indgreb alene vil blive fastsat i det omfang og i den tidsmæssige udstrækning, som efter en konkret vurdering er nødvendig for at beskytte hensynet til den offentlige sundhed.

Bemyndigelsen er i juni 2020 udnyttet til udstedelse af en bekendtgørelse.⁵

Bekendtgørelsen indebærer bl.a., at Kriminalforsorgen i Grønland:

- helt eller delvist kan afskære indsattes ret til fællesskab.
- helt eller delvist kan afskære indsattes ret til deltagelse i gudstjeneste.
- helt eller delvist kan afskære indsattes ret til beskæftigelse.
- helt eller delvist kan fravige indsattes ret til ophold i fri luft (gårdtur).
- helt eller delvist kan afskære indsattes mulighed for udgang.
- helt eller delvist kan afskære indsattes ret til besøg.
- helt eller delvist kan afskære overførsel og tilbageførsel af forvaringsdømte.

Enhver gennemførelse af foranstaltninger i medfør af bekendtgørelsen skal imidlertid ske så skånsomt som muligt og må ikke være mere vidtgående eller længerevarende, end hvad der er nødvendigt for at opnå formålet.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at de ekstraordinære beføjelser, som bekendtgørelsen giver kriminalforsorgen indtil videre kun er bragt i anvendelse i 3 tilfælde. Det drejede sig om udskydelse af en planlagt overførsel af en forvaringsdømt fra Herstedvester til den lukkede anstalt i Nuuk. Overførelsen blev udskudt som følge af generelle indrejserestriktioner, fastsat af Naalakkersuisut. Det drejede sig endvidere om midlertidig begrænsning af besøg og udgange i anstalten i Nuuk og om midlertidig begrænsning af besøg og udgange i anstalterne i Sisimiut, Aasiaat og Qaqortoq i forbindelse med restriktioner indført af Naalakkersuisut i de pågældende byer.

2. Lovudvalgets indstilling

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

⁵ Bekendtgørelse nr. 1174 af 30. juni 2020 om forebyggelse og inddæmmelse af udbredelse af covid-19 på Kriminalforsorgen i Grønlands område. I dag: bekendtgørelse nr. 863 af 10. maj 2021 med senere ændringer.

Harald Bianco
Formand
Inuit Ataqatigiit

Anders Olsen
Siumut

Mariane Paviasen
Inuit Ataqatigiit

Mala Høy Kúko,
Siumut

Knud Mathiassen
Inuit Ataqatigiit